

EVROPSKE SMERNICE ZA OBLIKOVANJE IN PISANJE KRATKIH OPISOV KVALIFIKACIJ, KI TEMELJIJO NA UČNIH IZIDIH

Projektna skupina EOK-Europass

Prvič objavljeno v angleščini kot:

EQF-Europass Project Group. (2024). European guidelines for the development and writing of short, learning-outcomes-based descriptions of qualifications.

Publications Office of the European Union.

<http://data.europa.eu/doi/10.2801/838553>

S podporo Evropske komisije in ReferNet Slovenija so bile te smernice prevedene in so zdaj na voljo tudi v slovenskem jeziku. Prevod je bil pregledan in dokončno oblikovan s podporo nacionalnih strokovnjakov. Za točnost prevodov je v celoti odgovorna Evropska komisija. Angleška različica velja za referenčni dokument.

To publikacijo navajajte kot:

Projektna skupina EOK-Europass (2024). *Evropske smernice za oblikovanje in pisanje kratkih opisov kvalifikacij, ki temeljijo na učnih izidih*. Urad za publikacije Evropske unije. Serija delovnih dokumentov Cedefopa, 21.

<http://data.europa.eu/doi/10.2801/1470876>

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu. Dostop je mogoč prek strežnika Europa (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2024

© Cedefop, 2024.

Če ni drugače navedeno, je ponovna uporaba tega dokumenta dovoljena na podlagi licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To pomeni, da je ponovna uporaba dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so spremembe označene.

PDF

ISSN 1831-2403

ISBN 978-92-896-3963-7

doi:10.2801/1470876

TI-BA-24-003-SL-N

Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop)
je referenčni center Evropske unije za poklicno izobraževanje in usposabljanje, spretnosti in kvalifikacije. Zagotavljamo informacije, raziskave, analize in dokaze o poklicnem izobraževanju in usposabljanju, spretnostih in kvalifikacijah za oblikovanje politik v državah članicah EU. Cedefop je bil prvotno ustanovljen leta 1975 z Uredbo Sveta (EGS) št. 337/75. Ta uredba je bila leta 2019 razveljavljena z Uredbo (EU) 2019/128 o ustanovitvi Cedefopa kot agencije Unije z obnovljenim mandatom.

Europe 123, Solun (Pylea), GRČIJA
Poštna številka: Cedefop service post, 57001 Thermi, GRČIJA
Telefon: +30 2310490111, faks: +30 2310490020
E-naslov: info@cedefop.europa.eu
www.cedefop.europa.eu

Jürgen Siebel, *izvršni direktor*
Mario Patuzzi, *predsednik upravnega odbora*

Zahvala

Te smernice so rezultat dela projektne skupine EOK-Europass za kratke opise učnih izidov kvalifikacij.

Svetovalna skupina za evropsko ogrodje kvalifikacij in svetovalna skupina za Europass sta se junija 2021 dogovorili o ustanovitvi projektne skupine, da bi se razvila skupna vodilna načela za oblikovanje kratkih opisov učnih izidov ter sprejel dogovor o teh načelih za objavo kvalifikacij v podatkovnih zbirkah in registrih, povezanih z Europassom. Skupina je delovala od decembra 2021 do oktobra 2023.

V projektno skupino so bili vključeni strokovnjaki in strokovnjakinje iz 12 držav ter organizacije deležnikov, ki zastopajo izobraževanje, usposabljanje in trg dela. O vmesnih in končnih osnutkih smernic so se posvetovali s svetovalno skupino za evropsko ogrodje kvalifikacij in svetovalno skupino za Europass.

Delo je usklajeval Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje pri Evropski komisiji v skladu s priporočilom o evropskem ogrodju kvalifikacij iz leta 2017 in sklepom o Europassu iz leta 2018. Cedefop, ki sta ga zastopala Zelda Azzarà in Jens Bjornavold, je zagotovil tehnično in konceptualno podporo ter pripravil smernice v tesnem sodelovanju s projektno skupini, v kateri je bila zastopana tudi Evropska fundacija za usposabljanje.

Zahvaljujemo se zlasti članicam in članom projektne skupine, ki so zagotovili neprecenljive prispevke, izvedli posvetovanja, pilotno izvedli smernice z nacionalnimi strokovnjaki in deležniki ter pomagali izboljšati dokument.

Kazalo

ZAHVALA	2
UVOD	5
Pomen kratkih opisov kvalifikacij, ki temeljijo na učnih izidih	5
Razvoj in namen smernic	6
Uporabniki in uporaba smernic	7
Področje uporabe smernic	7
Uporaba kratkih opisov učnih izidov	8
Kako uporabljati smernice	8
Dodatni premisleki	9
KRATKI OPISI NA PODLAGI UČNIH IZIDOV: GLAVNI GRADNIKI	10
A – OBLIKOVNI VIDIKI	11
A.1 Dolžina	11
A.2 Oblika opisa	11
B – VSEBINSKI VIDIKI	12
B.1 Splošni cilji in usmeritev kvalifikacije v obliki opisnih stavkov	12
B.2 – Učni izidi v alinejah	19
KRATICE	28
PRILOGE	29
Priloga I. Primeri kratkih opisov kvalifikacij, ki temeljijo na učnih izidih	29
Priloga II. Glagoli	32
Priloga III. Kvalifikatorji (pridevniki in prislovi)	35
Priloga IV. Evropsko ogrodje kvalifikacij: opisniki ravni	36
Priloga V. Dodatni viri in povezave	38
POVZETEK	40

Preglednice, slike in okvirji

Preglednice

Preglednica 1.	Struktura in oblika kratkega opisa (opisni stavki in alineje)	11
Preglednica 2.	Splošni cilj in usmeritev kvalifikacije	12
Preglednica 3.	Učni izidi v alinejah	19
Preglednica 4.	Skladnja stavkov (alinej), ki izražajo učne izide	22

Slike

Slika 1.	Kratki opisi na podlagi učnih izidov: glavni gradniki...	10
----------	--	----

Okvirji

Okvir 1.	Primeri opisnih stavkov, ki predstavljajo splošne cilje in usmeritev kvalifikacij.....	12
Okvir 2.	Opredelitve glavnih pojmov	19

Uvod

Pomen kratkih opisov kvalifikacij, ki temeljijo na učnih izidih

Učni izidi so trditve o tem, kaj bi morala oseba znati, razumeti in/ali biti sposobna opraviti ob koncu učnega procesa. Z razvojem in uporabo nacionalnih ogrodij kvalifikacij (NOK), ki temeljijo na učnih izidih in so povezana z evropskim ogrodjem kvalifikacij (EOK) na ravni EU, sta se izboljšali preglednost in primerljivost kvalifikacij¹ po vsej Evropi.

Čeprav so ravni EOK in NOK preprost način za začetno razumevanje kvalifikacij, je za večjo preglednost kvalifikacij zelo pomemben razvoj podatkovnih zbirk/registrov kvalifikacij.

Uporaba pristopa na podlagi učnih izidov se je izkazala za koristno pri opredeljevanju podobnosti in razlik med kvalifikacijami, saj zagotavlja boljše razumevanje njihovega obsega in usmeritve.² Vendar nedavne študije in projekti kažejo, da se lahko opisi učnih izidov razlikujejo, na primer glede dolžine, formulacije in podrobnosti, to pa otežuje primerljivost kvalifikacij.³

Popolni opisi nacionalnih kvalifikacij se pripravijo v skladu z nacionalnimi merili in prednostnimi nalogami ter se lahko nanašajo na številne specifične učne izide. Kratki in jedrnat opisi, ki temeljijo na popolnih nacionalnih opisih, vendar jih ne nadomeščajo, imajo več prednosti, saj lahko zagotovijo preprost dostop in vstopno točko za učeče se osebe ali delodajalce, ki iščejo informacije o posameznih kvalifikacijah. Lažje jih je prevesti, poleg tega pa omogočajo hiter pregled vsebine in profila kvalifikacije.

¹ Kvalifikacije: formalni rezultat postopka ocenjevanja in vrednotenja, ki se pridobi, kadar pristojni organ ugotovi, da je oseba dosegla učne izide glede na dane standarde.

² Cedefop (2020). *European qualifications framework. Initial vocational education and training: focus on qualifications at levels 3 and 4*. Cedefop (2020). *National qualifications frameworks developments in Europe 2019. Qualifications frameworks: transparency and added value for end users*. Cedefop (2022). *Comparing vocational education and training qualifications: towards methodologies for analysing and comparing learning outcomes*.

³ Pilotni projekti EOK in projektna skupina za horizontalno primerljivost kvalifikacij za leti 2016 in 2018; projektna skupina EOK-Europass za kratke opise kvalifikacij za leto 2023. Cedefop (2022). *Comparing vocational education and training qualifications: towards methodologies for analysing and comparing learning outcomes*. Cedefop (2022). *Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook*. 2. izdaja.

Oblikovanje kratkih opisov po enakih načelih je pomembno za večjo preglednost, boljše razumevanje in lažjo primerjavo; podpira lahko tudi izkoriščanje digitalnega razvoja za dostop, uporabo, povezovanje in primerjavo informacij o vsebini in profilu kvalifikacij.⁴

Z izboljšanjem dostopnosti, preglednosti in primerljivosti kvalifikacij se lahko zaradi povezovanja različnih kvalifikacij in izkušenj poveča mobilnost delavk in delavcev ter oseb, ki se izobražujejo, hkrati pa se podpirata vseživljenjsko učenje in načrtovanje poklicne poti.

Razvoj in namen smernic

Te smernice je pripravila strokovna skupina⁵ na ravni EU, ki jo usklajuje Evropska komisija ob tehnični in konceptualni podpori Cedefopa ter v posvetovanju z nacionalnimi strokovnjaki in deležniki.

V okviru skupine je bilo predloženih skupno 33 kvalifikacij (kratki in popolni opisi). Od tega je bilo analiziranih 22 kvalifikacij, da bi se izluščila ključna načela, na katerih bi temeljile smernice. Prvotni osnutek smernic je bil predstavljen na 60. sestanku svetovalne skupine za EOK novembra 2022 (dokument svetovalne skupine za EOK 60-4) in nato preizkušen. Preizkus je vključeval zbiranje povratnih informacij nacionalnih deležnikov o besedilu smernic ter pripravo kratkih opisov kvalifikacij z uporabo smernic, da bi se jim dodali primeri. Do konca postopka je bilo pripravljenih 20 opisov, izveden pa je bil tudi postopek medsebojnega strokovnega pregleda, da bi se opredelili vidiki, glede katerih je treba smernice izboljšati za večjo jasnost, in opisi, ki bi lahko bili zgledi (v smernice so bili na koncu vključeni trije primeri).

Cilj je spodbujati skupna načela ter s tem dosledno strukturo in pristop k oblikovanju kratkih in jedrnatih opisov učnih izidov kvalifikacij, ki bodo objavljene v podatkovnih zbirkah/registrih kvalifikacij, povezanih z [Europassom](#).

⁴ Azzarà, Z., in Garmash, A. (2022). *From fragmented paper-based systems to digitally connected qualification systems accessible to citizens*. Cedefop, ETF, Unesco in Unescov inštitut za vseživljenjsko učenje. *Global Inventory of regional and national qualifications frameworks 2022*. Zvezek 1: tematska poglavja. Urad za publikacije Evropske unije.

⁵ Svetovalna skupina za evropsko ogrodje kvalifikacij in svetovalna skupina za Europass sta se dogovorili o ustanovitvi projektne skupine s pooblastili za pripravo smernic o kratkih opisih učnih izidov, ki bodo objavljeni na Europassu. Skupino so sestavljali strokovnjaki in strokovnjakinje iz 12 držav (Avstrija, Belgija (NL), Ciper, Finska, Francija, Italija, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Slovenija), Evropskega združenja univerz, SMEUnited, BUSINESSEUROPE in ETF. Skupini je predsedovala Evropska komisija, tehnično in konceptualno podporo pa je zagotavljal Cedefop.

Uporabniki in uporaba smernic

Te smernice koristijo strokovnim delavkam in delavcem, izvajalkam in izvajalcem izobraževanja in usposabljanja, organom, pristojnim za kvalifikacije, in/ali strokovnjakom in strokovnjakinjam, pristojnim za opredelitev in opis kvalifikacij na vseh ravneh in v vseh sektorjih, tako javnih kot zasebnih, pri pripravi kratkih opisov.

Čeprav se smernice nanašajo na kratke opise učnih izidov kvalifikacij NOK/EOK, se lahko uporabljajo za katero koli kvalifikacijo, spričevalo in diplomo ter za opis delov ali enot kvalifikacij. Uporabiti jih je mogoče za opise kvalifikacij z ravni NOK/EOK ali brez njih.

Področje uporabe smernic

Priprava kratkih in dolgih opisov kvalifikacij je v nacionalni pristojnosti.

Te smernice podpirajo oblikovanje in pisanje kratkih, jedrnatih in strnjenih opisov, ki temeljijo na učnih izidih ter zajemajo vsebino, usmeritev in kompleksnost vseh vrst in ravni kvalifikacije. V njih niso obravnavani celoviti ali popolni opisi kvalifikacij (npr. v obliki standardov kvalifikacij ali nacionalnih učnih načrtov).

V obstoječih informacijskih modelih⁶ so predlagana podatkovna polja (npr. ime kvalifikacije, organ, pristojen za podelitev, področje) za izboljšanje izmenjave informacij o kvalifikacijah in podatkovnih zbirkah/registrih kvalifikacij.⁷ Vendar obstoječi modeli zagotavljajo le splošne smernice o tem, kako predstaviti informacije o učnih izidih na način, ki podpira preglednost in primerljivost. Te smernice temeljijo na takih modelih in so namenjene njihovem vključevanju s poudarkom na specifičnem podatkovnem polju „učni izidi“.

⁶ „Informacijski model“ je izraz, ki se uporablja v okviru evropskega učnega modela. Nanaša se na analizirane in upoštevane vire za oblikovanje evropskega učnega modela. To na primer vključuje opredelitve in standarde, pridobljene iz takratnega priporočila o EOK, priporočila o Europassu, priloge k diplomi ali priloge k spričevalu.

⁷ V Prilogi IV k priporočilu o EOK so navedena obvezna in neobvezna podatkovna polja za digitalno objavo informacij o vseh vrstah in ravneh kvalifikacij (npr. ime kvalifikacije, organ, pristojen za podelitev, področje). Register nabora podatkov o kvalifikacijah in evropski učni model na podlagi Priloge III podpirata objavo in izmenjavo informacij o kvalifikacijah v Europassu. Čeprav ti modeli poudarjajo pomen informacij o učnih izidih, zagotavljajo le splošne smernice o tem, kako to predstaviti na način, ki podpira preglednost in primerljivost. Zato bi lahko rekli, da te smernice ne le temeljijo na obstoječih modelih za izmenjavo informacij o kvalifikacijah, temveč jih tudi razširjajo.

Uporaba kratkih opisov učnih izidov

Oblikovanje kratkih opisov na evropski in mednarodni ravni, na primer prek Europassa in EOK, olajšuje preglednost in primerljivost kvalifikacij iz različnih sektorjev in držav. Ti opisi poleg tega ponujajo priložnost za izboljšanje kakovosti in dosega obstoječih orodij za izmenjavo informacij o kvalifikacijah.

Na nacionalni ravni se lahko kratki opisi uporabljajo za informacijske in komunikacijske namene, zlasti kot podpora ogrodam kvalifikacij ter kot del podatkovnih zbirk in registrov kvalifikacij.

Kratki opisi kvalifikacij bi morali nacionalnim in mednarodnim uporabnikom ter deležnikom (vključno z učečimi se, delodajalci, svetovalci, starši, učitelji, izvajalci izobraževanja in usposabljanja, izvajalci vrednotenja) omogočiti hitro razumevanje vsebine, kompleksnosti in usmeritve učenja. Čeprav naj bi opisi vsebovali dosledne informacije o ravni kompleksnosti učenja, njihov glavni namen ni zagotoviti celovite utemeljitve ravni EOK/NOK.

Uporaba kratkih opisov učnih izidov je lahko odvisna od nacionalnih okvirov in praks, vključno z njihovim povezovanjem s podrobnejšimi opisi kvalifikacij ali s programi in učnimi načrti. Nekatere države že razlikujejo med popolnimi in podrobnimi opisi učnih izidov, ki se uporabljajo za izravnavo ali priznavanje, ter uporabljajo krajše opise za povzemanje ključnih vidikov kvalifikacije.

Kako uporabljati smernice

Smernice so razdeljene na dva dela, A in B.

V delu A so obravnavani oblikovni vidiki opisa (dolžina in oblika). Del B pa je osredotočen na vsebinske vidike opisa, pri čemer zagotavlja smernice o tem, kaj je treba upoštevati pri njegovem oblikovanju, in daje predloge o stavčni skladnji.

Pri oblikovanju kratkih opisov je pomembno, da se ključnih vsebinskih vidikov, navedenih v smernicah (širina/obseg, globina/kompleksnost in kontekst), ne lotimo togo ali mehanično, ampak prožno. Nekatere razlike so konceptualne abstrakcije, ki se v praksi prekrivajo.

Nekateri predlogi se lahko strokovnjakom in izvajalcem na področju učnih izidov zdijo samoumevni ali očitni. Ker so smernice prav tako namenjene podpori tistim, ki so s tem področjem slabše seznanjeni, so vključeni tudi splošni nasveti in povezave do dodatnih virov (glejte Reference in povezave).

Za lažje razumevanje smernice vsebujejo pojasnila, slike, vodilna vprašanja, priporočila ter dodatne nasvete in premisleke. Poleg treh primerov kratkih opisov v Prilogi I vključujejo tudi posebne primere, povezane s priporočili in nasveti, dodana pa sta tudi seznama glagolov dejanja in kvalifikatorjev.

Primeri v smernicah temeljijo na obstoječih kratkih opisih kvalifikacij ali pa so bili prilagojeni ali ustvarjeni za ponazoritev.

Dodatni premisleki

Pri pripravi teh smernic in spremnih primerov (Priloga I) je postalo jasno, da je oblikovanje idealnega kratkega opisa zahtevno. To je v nacionalni pristojnosti, različne države pa imajo morda različna merila, ki jih je treba upoštevati, ali želijo poudariti različne vidike. Razvoj teh smernic je treba obravnavati kot del stalnega sodelovanja med državami, katerega cilj je razviti in uporabljati skupne smernice za opise učnih izidov, da se izboljšata preglednost in primerljivost kvalifikacij. Te smernice se lahko z izkušnjami, stalnim sodelovanjem in izmenjavami informacij o uporabi smernic med državami in sektorji še naprej razvijajo ter vključujejo dodatne primere.

Pri pisanju kratkih opisov kvalifikacij, ki temeljijo na učnih izidih, je dobro razmisliti o vključitvi strokovnjakinj in strokovnjakov zunaj organizacije in/ali države, da bi zagotovili povratne informacije.

Kratki opisi na podlagi učnih izidov: glavni gradniki

Pri oblikovanju in pisanju kratkih opisov je treba upoštevati naslednja načela:

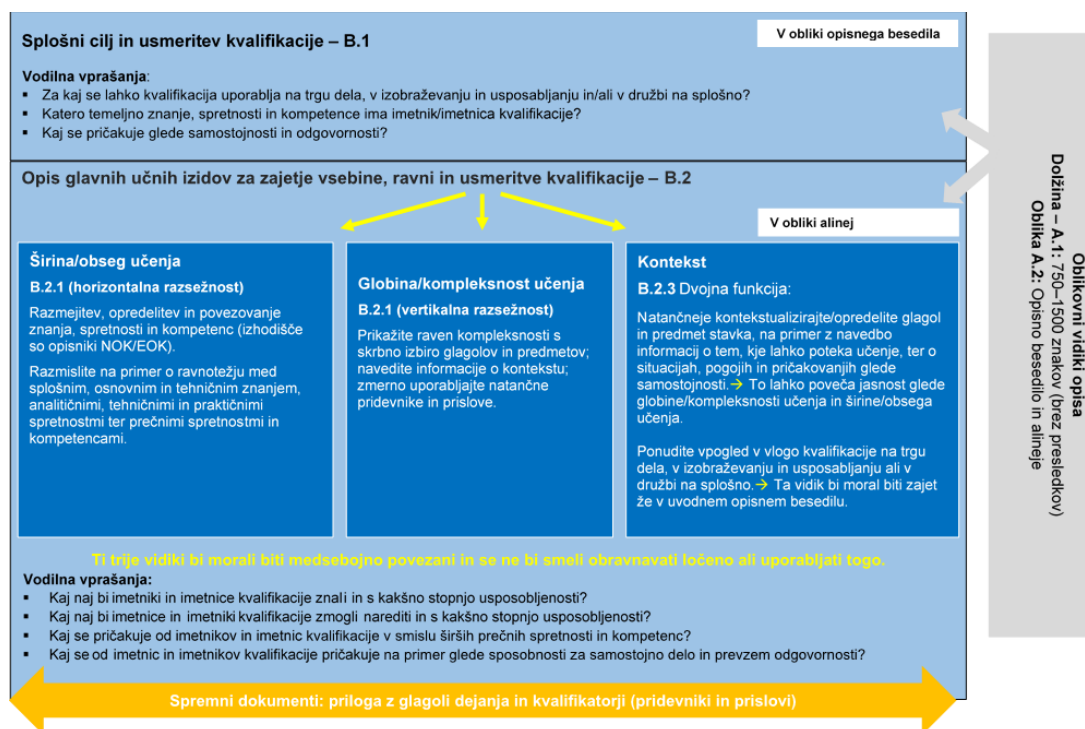
A. oblikovni vidiki:

- (a) A.1 dolžina opisa (750 do 1500 znakov brez presledkov);
- (b) A.2 oblika opisa (opisni stavki in alineje);

B. vsebinski vidiki:

- (a) B.1 splošni cilji in usmeritev kvalifikacije (v obliki opisnega besedila);
- (b) B.2 glavni učni izidi (v obliki alinej), ki zajemajo usmerjenost, vsebino in kompleksnost kvalifikacije z vključitvijo naslednjih vidikov:
 - (i) B.2.1 širina/obseg pridobljenega znanja;
 - (ii) B.2.2 globina/kompleksnost pridobljenega znanja;
 - (iii) B.2.3 informacije o kontekstu.

Slika 1. **Kratki opisi na podlagi učnih izidov: glavni gradniki**

Vir: Projektna skupina EOK-Europass za kratke opise učnih izidov kvalifikacij.

A – Oblikovni vidiki

A.1 Dolžina

Opis mora imeti od 750 do 1500 znakov (brez presledkov).

Ta okvirna dolžina zadošča za zajetje bistva kvalifikacije ter bralkam in bralcem omogoča hitro razumevanje njenih bistvenih značilnosti. Določena je bila okvirna omejitev, da bi bil opis kratek.

A.2 Oblika opisa

Kvalifikacijo opišite s kombinacijo opisnih stavkov in alinej.

Z opisnimi stavki predstavite splošni cilj in usmeritev kvalifikacije (B.1).

Natančne učne izide navedite v alinejah (B.2).

Preglednica 1. **Struktura in oblika kratkega opisa (opisni stavki in alineje)**

Opisni stavki, ki predstavljajo splošne cilje in usmeritev kvalifikacije.	Imetnik/imetnica kvalifikacije ...
Alineje, ki izražajo učne izide.	Imetnik/imetnica je zmožen/zmožna: (1) (2) (3) ...

Vir: Projektna skupina EOK-Europass za kratke opise učnih izidov kvalifikacij.

B – Vsebinski vidiki

B.1 Splošni cilji in usmeritev kvalifikacije v obliki opisnih stavkov

Opis bi se moral začeti z jedrnatim uvodom v obliki opisnih stavkov, ki izražajo splošni cilj in usmeritev kvalifikacije, vključno z informacijami o kontekstu.⁸

To bi moralo bralki ali bralcu omogočiti, da razume bistvo kvalifikacije ter njeno vlogo in položaj glede na trg dela, sistem izobraževanja in usposabljanja in/ali družbo na splošno.

Preglednica 2. **Splošni cilj in usmeritev kvalifikacije**

Opisni stavki, ki predstavljajo splošne cilje in usmeritev kvalifikacije.	Imetnik/imetnica kvalifikacije ...
Alineje, ki izražajo učne izide.	Imetnik/imetnica je zmožen/zmožna: (1) (2) (3) ...

Vir: Projektna skupina EOK-Europass za kratke opise učnih izidov kvalifikacij.

Okvir 1. **Primeri opisnih stavkov, ki predstavljajo splošne cilje in usmeritev kvalifikacij**

Primer A

Imetnik/imetnica kvalifikacije „asistent/asistentka v pisarni“ (EOK/NOK 4) ima znanje in spretnosti za opravljanje pisarniških, upravnih in organizacijskih nalog v podjetjih vseh sektorjev in drugih institucijah (npr. javna uprava, organizacije, združenja) na podlagi triletnega dualnega usposabljanja v podjetju za usposabljanje in poklicni šoli. Odvisno od usmerjenosti naloge dela v zaledni pisarni, računovodstvu, kadrovski pisarni ali na področjih, kot so nabava, prodaja in skladiščenje.

Primer B

Imetnik/imetnica kvalifikacije „začetno poklicno usposabljanje okoljskih tehnologov za upravljanje odpadnih voda“ (EOK/NOK 4) lahko dela na področju drenažnih sistemov

⁸ V nazivu kvalifikacije so pogosto pomembne informacije o izvoru in usmeritvi kvalifikacije, zlasti če se nanaša na znano vrsto kvalifikacije (začetno poklicno izobraževanje in usposabljanje, dodiplomski ali magistrski študij) in/ali na določeno nalogo ali poklic. Vendar to ne drži vedno, zato je potreben natančen opis konteksta. Informacije, povezane s kontekstom, so pomembne pri opisovanju splošnega cilja in usmeritve kvalifikacije (B.1) ter pri oblikovanju učnih izidov v obliki alinej (B.2).

in upravljanja meteornih voda ter čiščenja odpadnih voda in blata iz čistilnih naprav. Dela v komunalnih in industrijskih čistilnih napravah za odpadne vode ter v kanalizacijskih podjetjih. Skrbi za trajnostno in energetske učinkovito delovanje komunalnih in industrijskih čistilnih naprav za odpadne vode. Usposobljen/a je za upravljanje malih čistilnih naprav za odpadne vode.

Primer C

Imetnik/imetnica kvalifikacije „poklicna kvalifikacija na področju frizerstva in kozmetike“ (EOK/NOK 4) lahko opravlja storitve za stranke na področju kozmetike in nege las ter prodaja izdelke in storitve podjetja na podlagi celovitega poznavanja izdelkov ter zdravstvenih in varnostnih postopkov. Ima splošne osnovne kompetence in se lahko odloči za specializacijo na področju svetovanja o negi las in kozmetiki, nege kože, frizerstva ali brivstva.

Primer D

Imetnik/imetnica kvalifikacije „pooblaščen računovodja/pooblaščen računovodkinja“ (EOK/NOK 5) lahko evidentira in preverja finančne podatke zunanjih organizacij. Strankam lahko svetuje, kako ravnati v skladu z zakonskimi računovodskimi predpisi, in jim daje potrebne poslovne informacije. Šteje se, da je pooblaščen/a za opravljanje poklica računovodje kot samozaposlena oseba. V Belgiji (Flandrija) lahko poklic opravlja samo pooblaščen računovodja oziroma pooblaščen računovodkinja.

Primer E

Imetnik/imetnica kvalifikacije „kirurški asistent/kirurška asistentka“ (EOK/NOK 6) ima ključno vlogo pri kirurški oskrbi, ki vključuje številne kirurške in tvegane postopke ter sledi hitremu razvoju kompleksnih tehnologij. Lahko je del večdisciplinarne ekipe, ki jo sestavljajo kirurgi specialisti, anesteziologi, asistenti za anestezijo in operacijski asistenti. Pomaga lahko lečečemu specialistu pri njegovih dejavnostih ter usklajuje in usmerja postopek oskrbe pacienta v perioperativnem obdobju. Poleg tega lahko sodeluje s podpornimi službami kirurškega oddelka, kot so centralni oddelki za sterilizacijo, oddelki za zdravstveno nego, oddelki za radiologijo in laboratoriji. Kvalifikacijo je mogoče pridobiti v okviru začetnega usposabljanja, če je oseba med tečajem zaposlena v akreditirani zdravstveni ustanovi.

Vir: Projektna skupina EOK-Europass za kratke opise učnih izidov kvalifikacij.

Vodilna vprašanja

Namen vprašanj v nadaljevanju je olajšati razmislek o vidikih, ki jih je mogoče poudariti pri oblikovanju opisnih stavkov, ki izražajo splošne cilje in usmeritev kvalifikacij (B.1). Namen ni neposredno ali mehansko odgovoriti na vsa vprašanja.

- (a) Za kaj se lahko kvalifikacija uporablja na trgu dela, v izobraževanju in usposabljanju in/ali v družbi na splošno? Kaj lahko imetniki in imetnice kvalifikacije počnejo s kvalifikacijo?
- (i) Ali je kvalifikacija priprava na posebne naloge, funkcije in/ali poklice?
 - (ii) Ali se s kvalifikacijo podeljuje posebna pravica, na primer z izdajo dovoljenja za poklicne prakse? Ali omogoča dostop do reguliranega

- poklica? Ali kvalifikacija omogoča začetek določenih poslovnih ali podjetniških dejavnosti?
- (iii) Če kvalifikacija ni neposredno povezana s posebnimi nalogami, delovnimi mesti in poklici, kakšen je njen namen glede na:
- zaposlitev,
 - začetno izobraževanje in usposabljanje,
 - nadaljnje izobraževanje in usposabljanje,
 - osebni razvoj?
- (iv) Ali kvalifikacija omogoča dostop do določenega nadaljnjega izobraževanja? Ali je pomembno omeniti mogoče poti napredovanja?
- (v) Ali obstajajo posebne zahteve za dostop do kvalifikacij, ki jih je vredno omeniti, da se pojasnita njihova vloga in položaj?
- (b) Katero temeljno znanje, spretnosti in/ali kompetence⁹ imajo imetniki in imetnice te kvalifikacije?
- (c) Kaj se od imetnika ali imetnice kvalifikacije pričakuje na primer glede sposobnosti za samostojno delo?
- (d) Kaj se od imetnika ali imetnice kvalifikacije pričakuje na primer glede prevzemanja odgovornosti za procese in vodenja drugih?

Priporočila

- (a) Opisni stavki naj bodo kratki in jedrnaty ter naj zavzamejo približno četrtno celotnega opisa.
- (b) Ne uporabljajte ene spolske oblike.

⁹ V razpravah o evropskih ogrodjih kvalifikacij je izraz „kompetenca“ zaradi različnih razlag sprožil razpravo. Čeprav je bilo soglasje pri razmejitvi „spretnosti“ in „znanja“ v zgodnji fazi razvoja EOK dokaj hitro doseženo, se je opredelitev tretjega področja izkazala za zahtevnejšo. Tretje področje EOK se je prvotno imenovalo „kompetenca“, vendar je bil njegov obseg omejen na pojem „samostojnost in odgovornost“. Z revizijo EOK leta 2017 je bil naslov tretjega področja spremenjen v le „samostojnost in odgovornost“ brez bistvenih sprememb opisnikov ravni. Analiza opisnikov ravni NOK glede tretjega področja EOK (prej imenovano kompetenca, zdaj samostojnost in odgovornost) kaže, da imajo sicer vsi opisniki na nacionalni ravni elemente, ki so usklajeni s samostojnostjo in odgovornostjo v skladu s priporočili o EOK, vendar so bili ponekod razširjeni, tako da zajemajo širše razsežnosti, kot so „kritično mišljenje“, „ustvarjalnost“, „podjetništvo“, „učenje učenja“, „sodelovanje“ itd. Čeprav se te smernice izrecno sklicujejo na opisnike ravni EOK kot ključno izhodišče, se v njih uporablja izraz „kompetenca“, da bi se čim bolj vključile nacionalne prakse in da ne bi bili izključeni vidiki, ki se v državah štejejo za pomembne, hkrati pa se poudarja pomen obravnavanja samostojnosti in odgovornosti pri opisovanju učnih izidov. Za več informacij o opisnikih ravni EOK in NOK glejte Cedefop (2018). [Analysis and overview of NQF level descriptors in European countries](#). Urad za publikacije Evropske unije.

- (c) Uporabite izraz „imetnik/imetnica kvalifikacije ...“ ali naziv, pridobljen s kvalifikacijo, ki ga navedite z oblikama za oba spola, ter uporabljajte ustrezne osebne zaimke, pridevniške besede in glagolske oblike.
- (d) V oklepajih navedite raven EOK/NOK (če je primerno).
Primer: „imetnik/imetnica kvalifikacije ‚asistent/asistentka v pisarni‘ (EOK/NOK 4) lahko ...“.
- (e) Poskrbite, da opisni stavki točno uvajajo učne izide, navedene v alinejah, da zagotovite skladnost med opisom in alinejami.
Pazite na neskladja med opisnimi stavki in alinejami ter jih odpravite. Na primer, v opisnih stavkih je poudarjena visoka stopnja samostojnosti, vendar se seznam učnih izidov nanaša le na sodelovanje z drugimi.
- (f) Glede na usmeritev kvalifikacije vključite informacije o položaju in vlogi kvalifikacije glede na trg dela, sistem izobraževanja in usposabljanja in/ali družbo na splošno.
Primeri informacij o kontekstu, vključenih v opisne stavke, ki prikazujejo vlogo kvalifikacije na trgu dela:
 - (i) „Imetnik/imetnica kvalifikacije ‚poslovna administracija‘ (EOK/NOK 5) lahko dela v poslovnih in upravnih panogah ter je usposobljen/a za samostojno podjetništvo“;
 - (ii) „Imetnik/imetnica kvalifikacije ‚izvajalec/izvajalka storitev promocije in sprejema‘ (EOK/NOK 3) lahko dela v nastanitvenih objektih, potovalnih agencijah in službah za pomoč turizmu“;
 - (iii) „Imetnik/imetnica kvalifikacije ‚tesarstvo‘ (EOK/NOK 4) lahko gradi, namešča, vzdržuje in sanira lesene konstrukcije za različne vrste stavb. Načrtuje in izvaja ročna in mehanska dela na lesenih konstrukcijah za notranje in zunanje stene, strope, strehe in tla“;
 - (iv) „Imetnik/imetnica te kvalifikacije je pooblaščen/pooblaščenka za opravljanje poklica računovodje/računovodkinje kot samozaposlena oseba“;
 - (v) „Kvalifikacija je osnovni pogoj za opravljanje poklica kliničnega psihologa/klinične psihologinje v državi“;
 - (vi) „Kvalifikacija omogoča pridobitev šolskih kvalifikacij in/ali poklicnih kompetenc za (ponovno) vključitev na trg dela ali napredovanje na njem“.

Primeri informacij o kontekstu, vključenih v opisne stavke, ki kažejo položaj kvalifikacije glede na sistem izobraževanja in usposabljanja ali družbo na splošno:

- (i) „Kvalifikacija zagotavlja trdne temelje za biotehnološke raziskave, imetnik/imetnica pa lahko nadaljuje študij na specializiranih področjih, kot so gensko inženirstvo in farmacevtske raziskave“;
- (ii) „Kvalifikacija je zasnovana za pridobivanje bolj kompleksnega in specializiranega znanja na področju električnih napeljav ali električnih omrežij“;
- (iii) „To je začetno poklicno usposabljanje, ki poteka v šoli. Po želji se lahko pridobi kvalifikacija za vpis v visokošolsko izobraževanje“;
- (iv) „Kvalifikacija omogoča dostop do akademskega študija“;
- (v) „Kvalifikacija zagotavlja splošno znanje in kompetence za zaposlitev v različnih poslovnih vlogah. Ponuja priložnosti za osebni razvoj ter nadaljnje izobraževanje in usposabljanje na specializiranih področjih poslovnega vodenja ali podjetništva“;
- (vi) „Kvalifikacija, potrdilo o opravljenem izpitu prve pomoči“ osebam zagotavlja znanje in spretnosti za takojšnjo pomoč v nujnih zdravstvenih primerih ter tako spodbuja varnost njih samih in članov družbe okoli njih“.

Z istim opisom se lahko poudari položaj kvalifikacije za enega ali vse vidike (trg dela, sistem izobraževanja in usposabljanja, družba na splošno itd.).

- (g) Izberite in povzemite temeljno znanje, spretnosti in kompetence, pridobljene s kvalifikacijo. Koristno je razmisliti, ali je poudarek bolj na teoretičnem ali podatkovnem znanju ali na praktičnih, analitičnih oziroma prečnih spretnostih:¹⁰
 - (i) ne uporabljajte splošnih izjav: „Ima ključne poklicne spretnosti in kompetence ter *dobro splošno znanje* na svojem področju“;
 - (ii) ne uporabljajte splošnih pridevnikov: „Zagotavlja *dobre* storitve za stranke“; glejte Prilogo III;
 - (iii) primeri uvodnih opisnih stavkov, ki lahko ponazarjajo pridobitev posebnih in tehničnih spretnosti za določen sektor ali poklic ter splošnejših spretnosti in znanja, ki se uporabljajo v različnih sektorjih trga dela in družbe na splošno ali so podlaga za nadaljnje učenje:

¹⁰ Razmejitev pojmov znanja in spretnosti se med državami morda razlikujejo. Na ravni EU so glavni elementi opisnikov ravni EOK (1) znanje, opisano kot podatkovno in/ali teoretično, (2) spretnosti, opisane kot kognitivne in praktične, ter (3) samostojnost in odgovornost. Pred revizijo se je tretji element imenoval „kompetenca“, vendar je bil opisan v smislu samostojnosti in odgovornosti. Z revizijo priporočila o EOK je bil naslov tretjega področja učenja spremenjen iz kompetence v samostojnost in odgovornost. Vir: priporočilo o EOK iz leta 2017.

- „Imetnik/imetnica kvalifikacije lahko varno izvaja namestitve, popravila in zagon na nepremičninah in v industriji. Zagotavlja, da je končni rezultat varen in izpolnjuje zahteve, določene za delo“;
 - „Ima vrsto osnovnih splošnih znanj, vključno z matematično in splošno pismenostjo, ter državljanske kompetence za dejavno udeležbo v skupnosti“;
 - „Imetnik/imetnica kvalifikacije zagotavlja nemoteno delovanje informacijskih sistemov. Te lahko razvija, prilagaja in/ali vzdržuje ter skrbi za uporabnice in uporabnike“;
 - „Lahko gradi, namešča, obnavlja, vzdržuje in sanira lesene konstrukcije za različne vrste stavb“;
 - „Imetnik/imetnica kvalifikacije lahko opravi poglobljeno analizo obstoječih raziskav in oblikuje raziskovalne poizvedbe za napredek pri raziskavah na področju biotske raznovrstnosti“.
- (h) Navedite splošno raven samostojnosti in odgovornosti. To je mogoče storiti tudi z uporabo kvalifikatorjev (pridevnikov in prislovov) in/ali skrbno izbiro povedka in predmeta. Primeri:
- (i) „Imetnik/imetnica kvalifikacije ‚izvajalec/izvajalka storitev promocije in sprejema‘ (EOK/NOK 3) lahko dela v nastanitvenih objektih, potovalnih agencijah in službah za pomoč turizmu. Deluje na vodstveni ravni z omejeno samostojnostjo in odgovornostjo pri zagotavljanju storitev sprejema ter v skladu s predpisanimi postopki za posamezne dejavnosti“;
 - (ii) „Imetnik/imetnica kvalifikacije lahko v okviru manj zapletenih gradbenih del usklajuje, usmerja in prilagaja dejavnosti vodstvenega osebja na gradbišču“;
 - (iii) „Imetnik/imetnica kvalifikacije je usposobljen/a za upravljanje malih čistilnih naprav za odpadne vode“;
 - (iv) „Pričakuje se, da bo delal/a v večdisciplinarnih skupinah in na splošno prevzel/a odgovornost za procese v predvidljivih in stabilnih okoliščinah, pri čemer pa lahko pride do sprememb, pri katerih bo morda potrebna prilagodljivost“.
- (i) Ne pozabite, da bralec/bralka opisa morda ne pozna nacionalnega okvira. Bodite pozorni na uporabo nacionalne terminologije, ki morda ni splošno razumljiva, ali jo dopolnite z razlago:
- (i) ne napišite: „Po opravljeni poklicni maturi se lahko učeči se udeležijo maturitetnega/poklicnega tečaja ter opravijo enega od splošnih

maturitetnih izpitov za vpis v študijske programe visokošolskega in visokošolskega strokovnega izobraževanja“;

- (ii) napišite: „Kvalifikacija omogoča dostop do višjih poklicnih kvalifikacij in strokovnih študijskih programov ter splošnih maturitetnih izpitov, potrebnih za vpis v univerzitetne študijske programe“;
- (iii) ne napišite: „Struktura poklicne kvalifikacije na področju elektrotehnike in tehnologije avtomatizacije je oblikovana tako, da je izobraževanje električarjev in električark primerno za kvalifikacijo na področju elektrotehnike 2 iz zakonodaje o električni varnosti, izobraževanje sestavljalcev in sestavljavk tehnologije avtomatizacije pa je primerno za kvalifikacijo na področju elektrotehnike 3.“ Namesto tega navedite, da kvalifikacija omogoča dostop do naslednje stopnje izobraževanja (kvalifikacija na področju elektrotehnike 2 in 3) in/ali poudarite skladnost s predpisi za električarje.

Dodatni premisleki in nasveti

- (a) Če to pripomore k boljšemu razumevanju cilja in usmeritve kvalifikacije, navedite informacije o pogojih za vstop in dodatnih zahtevah, pravicah (npr. dostop do reguliranih kvalifikacij) in/ali načinu pridobitve kvalifikacije.

Primeri:

- (i) „Imetnik/imetnica kvalifikacije ‚elektrotehnik/elektrotehnica‘ (EOK/NOK 4) je zmožen/zmožna namestiti, ožičiti, priključiti in zagnati stanovanjske [...]. Za opravljanje nekaterih nalog in/ali v nekaterih okoliščinah so potrebna ali zaželeno dodatna potrdila“;
 - (ii) „Kvalifikacijo je mogoče pridobiti v okviru začetnega usposabljanja, če je oseba med tečajem zaposlena v akreditirani zdravstveni ustanovi“;
 - (iii) „Kvalifikacijo je mogoče pridobiti na podlagi triletnega dualnega usposabljanja v podjetju za usposabljanje in poklicni šoli“.
- (b) Če je primerno in ustrezno, pojasnite, ali je imetnik/imetnica morda pridobil/a specializirano znanje zaradi obstoječih specializacij ali izbirnih enot ali modulov. Primer:
- (i) „Imetnik/imetnica kvalifikacije ima lahko bolj specializirane spretnosti na področju svetovanja za nego las in kozmetiko, nege kože, frizerstva in brivstva, odvisno od izbranega področja kompetenc. Kompetence je mogoče dodatno razširiti z izbirnimi enotami na vseh področjih“.

B.2 – Učni izidi v alinejah

Po uvodni navedbi splošnih ciljev in usmeritve kvalifikacije naj se opis nadaljuje s seznamom glavnih učnih izidov v obliki alinej.

Preglednica 3. **Učni izidi v alinejah**

Opisni stavki, ki predstavljajo splošne cilje in usmeritev kvalifikacije	Imetnik/imetnica kvalifikacije ...
Alineje, ki izražajo učne izide.	Imetnik/imetnica je zmožne/zmožna: (1) (2) (3) ...

Vir: Projektna skupina EOK-Europass za kratke opise učnih izidov kvalifikacij.

V glavnih učnih izidih, navedenih v alinejah, bi morali biti obravnavani in razvidni trije ključni vidiki.

B.2.1 Širina/obseg pridobljenega znanja.

B.2.2 Globina/kompleksnost pridobljenega znanja.

B.2.3 Kontekst.

Širina/obseg, globina/kompleksnost in kontekst so v smernicah obravnavani ločeno, da se poudari njihov pomen, vendar se pri pripravi kratkih opisov ne smejo obravnavati ločeno ali uporabljati togo. Lahko se prekrivajo, v opisih pa morajo biti medsebojno povezani in se podpirati.

V smernicah je poleg vsebinskih vidikov, ki jih je treba obravnavati v alinejah, navedena tudi stavčna zgradba za oblikovanje alinej, ki izražajo učne izide (glejte preglednico 3).

Okvir 2. **Opredelitve glavnih pojmov**

Širina/obseg učenja pomeni pojasnitev *obsega* znanja, pridobljenega s kvalifikacijo, ter s tem razmejitev in prikaz meja doseženih učnih izidov. To pomeni, da je treba navesti informacije o vrstah pridobljenega znanja ter opisati spretnosti in kompetence, ki so jih imetnice in imetniki kvalifikacije usvojili. Izhodišče za razmislek o obsegu

učenja so področja učenja (imenovana tudi horizontalna razsežnost ogrodij kvalifikacij), opisana v opisnikih ravni EOK/NOK.¹¹ Glejte tudi Prilogo IV.

Primer: Imetniki in imetnice kvalifikacije so zmožni primerjati in ocenjevati pobude držav EU na področju izobraževalne politike ter tako prispevati k odločanju na podlagi dokazov.

Primer: Imetnik/imetnica kvalifikacije zna izbrati in uporabiti najbolj inovativno restavratorsko tehniko za ohranitev in zaščito zgodovinskih objektov.

Primer: Imetnik/imetnica kvalifikacije zmore nameščati in popravljati lesene konstrukcije v različnih stanovanjskih in industrijskih stavbah.

Opomba: S skrbno izbiro glagolov („primerjati in ocenjevati“, „izbrati in uporabiti“, „nameščati in popravljati“) in predmeta („pobude držav EU na področju izobraževalne politike“, „inovativna restavratorska tehnika“, „lesene konstrukcije“) ter dodajanjem informacij o kontekstu („prispevati k odločanju na podlagi dokazov“, „za ohranitev in zaščito zgodovinskih objektov“, „v različnih stanovanjskih in industrijskih stavbah“) je mogoče izraziti znanje, spretnosti in kompetence, ki so jih pridobili imetniki in imetnice kvalifikacije – širino/obseg učenja (znanje o pobudah izobraževalne politike, tehnike za primerjavo med državami in ocenjevanje politike ali restavriranje zgodovinskih objektov, praktične spretnosti, povezane z nameščanjem in popravilom itd.).

Globina/kompleksnost učenja se nanaša na pojasnitev kompleksnosti in izpopolnjenosti pridobljenega znanja. Na istem področju učenja (npr. teoretično znanje ali praktične spretnosti) je mogoče doseči različne stopnje strokovnega znanja in usposobljenosti. Izhodišče za opredelitev globine in kompleksnosti učenja so opisniki ravni EOK/NOK za vsako raven (imenovani tudi vertikalna razsežnost ogrodij kvalifikacij).¹²

Primer: Imetnik/imetnica kvalifikacije je zmožen/ zmožna samostojno izbrati in uporabiti najprimernejša raziskovalna orodja za zbiranje empiričnih dokazov na področju morske biologije.

Primer: Imetnik/imetnica kvalifikacije je zmožen/zmožna pod nadzorom zbirati empirične dokaze, ki prispevajo k tekočim študijam na področju morske biologije.

Opomba: s skrbno izbiro glagolov („izbrati in uporabiti“, „zbirati“) in predmeta („raziskovalna orodja“, „empirični dokazi“), uporabo kvalifikatorja „samostojno“ ter z dodajanjem informacij o kontekstu („zbiranje dokazov“, „študije na področju morske biologije“) je mogoče prikazati raven kompleksnosti pridobljenega znanja.

Informacije o kontekstu: pri pisanju posameznih stavkov o učnih izidih (v obliki alinej) so informacije o kontekstu namenjene natančnejši opredelitvi pridobljenih učnih izidov. Poleg povedka in predmeta, ki sestavljata osnovni stavek, so dodatne informacije o kontekstu namenjene zagotavljanju nadaljnjih podrobnosti, na primer o situacijah, metodah in pogojih: samo povedki in predmeti ne zadostujejo za zajetje

¹¹ V evropskem ogrodju kvalifikacij so tri področja učenja naslednja: (1) znanje: opisano kot teoretično in/ali podatkovno, (2) spretnosti: opisane kot kognitivne (vključujejo uporabo logičnega, intuitivnega in ustvarjalnega mišljenja) in praktične (vključujejo ročno spretnost ter uporabo metod, materialov, orodij in instrumentov), (3) odgovornost in samostojnost: opisani kot sposobnost osebe, da znanje in spretnosti uporablja samostojno in odgovorno. To se imenuje tudi vertikalna razsežnost EOK.

¹² Evropsko ogrodje kvalifikacij ima osem ravni, ki so opisane z učnimi izidi. Raven se zvišuje glede na stopnjo usposobljenosti, pri čemer je raven 1 najnižja, raven 8 pa najvišja. To se imenuje tudi vertikalna razsežnost EOK.

širine in globine učnih izidov. Zato te smernice vsebujejo tudi priporočila o zgradbi stavkov, ki izražajo učne izide (glejte preglednico 3). Hkrati lahko informacije o kontekstu pomagajo pojasniti vlogo in položaj kvalifikacije glede na trg dela, izobraževanje in usposabljanje ter družbo na splošno. Ta zadnji vidik bi moral biti izražen že v opisnih stavkih, ki predstavljajo splošne cilje in usmeritev kvalifikacije (B.1).

Prejšnji primeri v tem ponazoritvenem okvirju, oddelku B.1 in preostalem besedilu tega oddelka ponazarjajo, kako obravnavati kontekst v stavkih o učnih izidih, izraženih kot alineje.

Vodilna vprašanja

Namen vprašanj v nadaljevanju je olajšati razmislek o vidikih, ki jih je mogoče poudariti pri oblikovanju alinej, ki izražajo učne izide (B.2). Namen ni neposredno ali mehansko odgovoriti na vsa vprašanja.

- (c) Kaj naj bi imetniki in imetnice kvalifikacije obvladali ter s kakšno stopnjo usposobljenosti?
 - (i) Osnovno splošno znanje?
 - (ii) Tehnično in specializirano znanje?
- (d) Kaj naj bi imetniki in imetnice kvalifikacije zmogli narediti in s kakšno stopnjo usposobljenosti?
 - (i) Praktične spretnosti?
 - (ii) Analitične spretnosti?
 - (iii) Osnovne ali napredne spretnosti?
- (e) Kaj se pričakuje od imetnikov in imetnic kvalifikacije v smislu širših, vendar primernih prečnih spretnosti in kompetenc?
 - (i) Spretnosti in kompetence samoupravljanja (npr. upravljanje časa, učenje učenja)?
 - (ii) Komunikacijske spretnosti in kompetence (ustne in pisne predstavitve itd.)?
 - (iii) Socialne spretnosti in kompetence (timsko delo, vodenje drugih itd.)?
 - (iv) Morebitne druge vrste spretnosti in kompetence, ki so neposredno povezane s kvalifikacijo in njenim področjem uporabe?
- (f) Kaj se od imetnic in imetnikov kvalifikacije pričakuje na primer glede sposobnosti za samostojno delo in prevzem odgovornosti?

Priporočila

- (a) Osredotočite se na bistvene učne izide, ki zajemajo splošno usmeritev, vsebino in kompleksnost kvalifikacije, ter jim dajte prednost.
- (b) V središču pozornosti mora biti vedno imetnik/imetnica kvalifikacije.

- (c) Skrbna izbira glagolov dejanja in samostalnikov v predmetu ter informacije o kontekstu (B.2.3) so pomembni vidiki za obravnavo širine (B.2.1) in globine (B.2.2).
- (d) Razumevanje lahko podpira tudi stavčna skladnja v smislu organiziranosti vsebine, zato je priporočljivo uporabiti naslednjo zgradbo: osebek – povedek – predmet – kontekst.¹³

Preglednica 4. **Skladnja stavkov (alinej), ki izražajo učne izide**

Osebek	Povedek	Predmet	Kontekst
Prislovi in pridevniki se lahko dodajo, če so pomembni, vendar jih je treba uporabljati previdno.			
Imetnik/imetnica kvalifikacije je zmožen/zmožna...	predstaviti	rezultate analize tveganja v pisni obliki,	s čimer drugim omogoča, da spremljajo proces in ponovijo rezultate.
Imetnik/imetnica kvalifikacije je zmožen/zmožna ...	razlikovati	med okoljskimi vplivi hladilnih plinov,	ki se uporabljajo v hladilnih sistemih.
Imetnik/imetnica kvalifikacije je zmožen/zmožna ...	usklajevati	dejavnosti vodstvenega osebja	na manj zapletenih gradbiščih.
Imetnik/imetnica kvalifikacije je zmožen/zmožna ...	izvajati	napredne finančne napovedi	z uporabo orodij za poslovno načrtovanje in za podporo finančnemu ter poslovnemu načrtovanju.

Vir: Projektna skupina EOK-Europass za kratke opise učnih izidov kvalifikacij ter prirejeni odlomki iz Cedefop (2022). *Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook – second edition*. Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije.

- (e) Skrbno izberite glagole in samostalnike za povedek in predmet vsakega stavka ter tako zagotovite, da podpirajo razumevanje širine/obsega (B.2.1) ter globine/kompleksnosti (B.2.2) učenja in konteksta (B.2.3). Glejte Prilogo II.
- Primera glagolov, ki nakazujeta širino/obseg (B.2.1) pridobljenega znanja:
- (i) glagol „namestiti“ lahko kaže na pridobitev praktičnih spretnosti, glagol „raziskovati“ pa na analitične spretnosti;
 - (ii) praktične ali analitične spretnosti so lahko na isti ravni kompleksnosti, v tem primeru pa pomen glagolov nakazuje širino/obseg učenja. Oba glagola bi lahko bila tudi del iste kvalifikacije.

¹³ Čeprav kategorija „kontekst“ v preglednici 4 ni slovnična kategorija (kot so glagoli ali samostalniki), smernice skupaj s priročnikom Cedefopa o učnih izidih vsebujejo priporočilo, da se kontekst obravnava kot del stavčne skladnje, kar zagotavlja, da so informacije o tem vidiku zajete.

Primeri različnih samostalnikov v predmetu, ki nakazujejo širino/obseg (B.2.1) pridobljenega znanja:

- (i) „Primerja pobude politike ...“ se razlikuje od „Primerja proračunske prihodke ...“ ali „Zna primerjati gradbene tehnologije ...“;
- (ii) ti učni izidi so lahko na enaki ravni kompleksnosti.

Primeri glagolov, ki nakazujejo globino/kompleksnost (B.2.2) pridobljenega znanja:

- (i) glagoli, kot so „oceniti in izboljšati“, „usmerjati“ ter „analizirati in optimizirati“, lahko izražajo večjo kompleksnost v primerjavi z glagoli, kot so „pomagati“, „ponoviti“, „izvesti“, „preveriti“.

Primeri različnih samostalnikov v predmetu z enakimi glagoli, ki vplivajo na razumevanje globine/kompleksnosti (B.2.2) pridobljenega znanja, kar ponazarja pomen skrbne izbire predmeta stavka in učenja:

- (i) „Analizira povratne informacije strank, zbrane s strukturiranimi in vnaprej določenimi spletnimi anketami“ se razlikuje od „Analizira genska zaporedja, da prilagodi zdravljenje“; „Zna pripraviti preproste povzetke“ se razlikuje od „Zna pripraviti izčrpen raziskovalni predlog“.

Primeri glagolov, ki nakazujejo kontekst (B.2.3) glede uporabe znanja in/ali tega, kaj imetniki in imetnice s pridobljenimi kvalifikacijami znajo:

- (i) uporaba glagolov, kot so „sestaviti“, „zgraditi“ in „graditi“, lahko kaže, da je kvalifikacija v glavnem priprava na delovna mesta, ki temeljijo na praktičnih spretnostih;
- (ii) uporaba glagolov, kot so „analizirati“, „opisati“, „pripraviti osnutek“, lahko pomeni, da je kvalifikacija v glavnem (ali tudi) priprava na delovna mesta, ki zahtevajo analitične spretnosti, ali na nadaljnje učenje.

Primeri samostalnikov, ki nakazujejo kontekst glede uporabe znanja in tega, kar so imetnice in imetniki kvalifikacije zmožni/zmožne:

- (i) Imetnik/imetnica je zmožen/zmožna „analizirati pravne zadeve ...“, kar lahko nakazuje ustreznost učnih izidov za pravno okolje;
 - (ii) Imetnik/imetnica je zmožen/zmožna „izvesti laboratorijski poskus ...“, kar nakazuje ustreznost učnih izidov za laboratorijsko okolje.
- (f) Vključite informacije o kontekstu (npr. o pogojih, situacijah, metodah, cilju) za izboljšanje razumevanja obsega/širine (B.2.1) in globine/kompleksnosti (B.2.2) učenja ter o tem, na katerih področjih je mogoče uporabiti pridobljene učne izide. Primeri:
- (i) „Analizira pravne zadeve, da oceni pravne posledice in strankam zagotovi informirana priporočila“;

- (ii) „Analizira pravne zadeve in preuči pravne teorije ter tako prispeva k objavljanju znanstvenih člankov“;
 - (iii) „Mlajšim učenkam in učencem z laboratorijskimi poskusi prikaže osnovne kemijske reakcije in načela“;
 - (iv) „Izvaja laboratorijske poskuse za oceno učinkovitosti zdravil“;
 - (v) „Samostojno se sporazumeva v angleščini na področju turističnih informacij in hotelskih nastanitev“;
 - (vi) „Uporablja računalniške sisteme in programsko opremo za preproste grafične dvo- ali tridimenzionalne predstavitve“;
 - (vii) „Armira gradbeno konstrukcijo in njene dele v skladu z nacionalnimi smernicami za pokrivanje, sidranje in spajanje“.
- (g) Če vključite kvalifikatorje (prislove in pridevnike), poskrbite, da prispevajo k večji natančnosti, zato ne uporabljajte nejasnih/splošnih pridevnikov. Glejte Prilogo IV. Primeri pridevnikov in prislovov, ki lahko pojasnijo globino/kompleksnost učenja:
- (i) Imetnik/imetnica je zmožen/zmožna „razvijati preproste računalniške programe za obdelavo in vizualizacijo podatkov“;
 - (ii) Imetnik/imetnica je zmožen/zmožna „samostojno prepoznati materiale in orodja za impregnacijo streh“;
 - (iii) Imetnik/imetnica je zmožen/zmožna „izvajati rutinske operacije po navodilih, vključno s kirurškimi posegi“.
- (h) Znanje in spretnosti, po potrebi skupaj s prečnimi spretnostmi, predstavite tako, da so medsebojno povezane in integrirane:
- (i) ne delite znanja in spretnosti na ločene sezname ter elementov za širino ali globino ne navajate ločeno;
 - (ii) razmislite o tem, ali je mogoče znanje in spretnosti predstaviti skupaj oziroma ali se lahko sklepa na njihovo povezanost. Primeri:
 - „dokonča električno napeljavo v skladu z veljavnimi predpisi o zdravju in varnosti“;
 - „zasnuje in uvaja algoritme za analizo trendov na finančnih trgih“;
 - „izvaja lepotne tretmaje in svetuje strankam o samostojni negi kože in uporabi izdelkov“.
- (i) Razmislite o ciljih in usmeritvi kvalifikacije, da dosežete ravnovesje, na primer med osnovnim znanjem (osnovna matematika, naravoslovje, jeziki itd.), naprednim znanjem, naprednimi specializiranimi in tehničnimi spretnostmi (glede naloge ali funkcije ipd.) ali prečnimi spretnostmi in kompetencami (reševanje problemov, učenje učenja, komunikacija itd.). Način ubeseditve opisov omogoča vpogled v to, ali so pridobljeno znanje, spretnosti in kompetence pomembni le za določen poklic ali sektor, za več poklicev

- oziroma sektorjev, za družbo na splošno ali pa so predvsem odskočna deska za nadaljnje učenje. Primeri:
- (i) „poimenuje geometrijska telesa in like ...“;
 - (ii) „meri in analizira fizikalne parametre električnih naprav in opreme, da ugotovi napake in uvede ukrepe“;
 - (iii) „profesionalno komunicira s sodelavci, strankami in obiskovalci osebno, po telefonu ali pisno ...“;
 - (iv) „vključuje osnove inženirske ekonomije in okoljevarstvene vidike pri načrtovanju gradbenih konstrukcij“;
 - (v) „samostojno opredeli vrednosti ključnih parametrov za obdelavo in uporabo postopka brizgalnega vlivanja“;
 - (vi) „izbere, pripravi in uporabi različno rezano cvetje, zelenje in lončnice za izdelavo cvetličnih aranžmajev in okrasja“;
 - (vii) „razvija, piše in ocenjuje teritorialne projekte za lokalno demokracijo in upravljanje“;
 - (viii) „organizira zanimive umetniške dejavnosti, prilagojene potrebam otrok, tudi v bolnišničnem okolju“.
- (j) Navedite raven samostojnosti in odgovornosti, ki se pričakuje pri lastnem delu ali pri nadzoru drugih. Primeri:
- (i) „oblikuje, usklajuje in vodi izobraževalne procese in projekte samostojno ali v sodelovanju s sodelavci in ekipami“;
 - (ii) „daje tehnična navodila delavcem in podizvajalcem ter preverja kakovost in skladnost izvedbe gradbenih del s predpisi“;
 - (iii) „načrtuje in spremlja delovni in poslovni proces ...“;
 - (iv) „pomaga vodji projekta pri dejavnostih ...“;
 - (v) „samostojno pripravi izvedbene načrte za gradbene konstrukcije in jih med izvajanjem gradbenega projekta po potrebi prilagodi“;
 - (vi) „samostojno določi dimenzije gradbenih elementov, ne more pa jih povezati v celoto (stavbo) in zato še ne more načrtovati celotnih stavb“;
 - (vii) „samostojno in ustvarjalno opravlja posebne preproste naloge na področju gradbenega inženirstva in opravlja kompleksnejše naloge v skupini“.
- (k) Skrbno izberite glagole in ne uporabljajte nejasnih. Glejte Prilogo II.
- (l) Namesto pasivne oblike uporabite aktivno in stavke oblikujte okoli glagola. Primeri:
- (i) ne napišite: „Zdravje pacientovih mišic je mogoče oceniti ...“;

- (ii) napišite: „Imetnik/imetnica kvalifikacije je zmožen/zmožna oceniti zdravje pacientovih mišic, da zagotovi prilagojeno zdravljenje za lajšanje bolečin in izboljšanje mobilnosti“.
- (m) Ne uporabljajte glagolnikov:
 - (i) ne napišite: „Sodelovanje pri zasnovi in ustvarjanju modela ...“;
 - (ii) napišite: „Sodeluje pri zasnovi ...“;
 - (iii) ne napišite: „Izkazuje usposobljenost za gradnjo, nameščanje, vzdrževanje in sanacijo lesenih konstrukcij za različne vrste stavb“;
 - (iv) napišite: „Gradi, namešča, vzdržuje in sanira lesene konstrukcije ...“.
- (n) Ne ponavljajte in ne uporabljajte zapletenih stavčnih zgradb.
- (o) Globino in kompleksnost učenja izrazite v skladu z opisniki EOK/NOK, vendar opredelite tudi specifične in podrobne učne izide, ki ustrezajo posamezni kvalifikaciji.¹⁴

Dodatni premisleki in nasveti

- (a) V vsakem stavku je lahko več kot en glagol, vendar naj se po možnosti nanašajo na isti predmet/samostalni in prikazujejo logično zaporedje, ki kaže naraščajočo kompleksnost (sicer bosta dvournost in kompleksnost večji). Glejte Prilogo II.
 - (i) Primer kombinacije glagolov, ki lahko kažejo naraščajočo kompleksnost:
 - „načrtuje, usklajuje in spremlja logistične koncepte in objekte na gradbišču, vključno z delovnimi in zaščitnimi odri“.
 - (ii) Ne napišite: „zna načrtovati opaževanje, armiranje in ulivanje novih konstrukcij in vzdrževanje gradbenega materiala ter oceniti stroške, porabo časa in vpliv dela na okolje“.
 - (iii) Napišite: „Imetnik/imetnica kvalifikacij je zmožen/zmožna načrtovati opaževanje, armirati in ulivati nove konstrukcije ter vzdrževati gradbene materiale. Oцени stroške, porabo časa in vpliv dela na okolje.“
- (b) Medtem ko raven kvalifikacije EOK/NOK zagotavlja „splošno ali povprečno raven“ kvalifikacije (njeno „težišče“), ki se nanaša na celoto elementov, je lahko raven kompleksnosti, povezana s posameznimi učnimi izidi v alinejah, nižja/višja od tega povprečja. Čeprav so nekatere razlike pričakovane, ne bi smele biti prevelike, saj bi to sprožilo dvome o splošni skladnosti kvalifikacije.

¹⁴ Opisniki NOK navadno ostanejo na splošni ravni, ker zajemajo širok razpon kvalifikacij. Učni izidi za opis posameznih kvalifikacij morajo biti podrobnejši in bolj specifični, pri čemer je treba ohraniti skladnost z opisniki ravni NOK/EOK.

- (c) Bistveno je, da se zavedamo razlike med tem, kar je mogoče neposredno in nedvoumno opazovati (sposobnost zidarke/zidarja, da opeko položi na opeko), in tem, kar je bolj zapleteno opazovati (sposobnost zidarja/zidarke, da načrtuje in sodeluje z drugimi poklici na gradbišču). Spretnosti, ki jih je težko opazovati, so prav tako bistvene ter jih je treba sistematično obravnavati in opredeliti.
- (d) Glagoli, ki kažejo na dejanja, ki jih je mogoče opazovati in meriti, pomagajo zmanjšati nejasnost opisov.
- (e) Učne izide, ki jih ni mogoče neposredno in zlahka opazovati ali meriti, bo treba opisati s skrbno navedbo predmeta in konteksta.
- (f) Glede na omejitve dolžine opisa, kot so predlagane v teh smernicah, se lahko deležniki odločijo, ali bodo razlikovali med obveznimi in dopolnilnimi (izbirnimi) izidi, in če bodo, kako.

Kratice

Cedefop	Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja
ELM	evropski učni model
EOK	evropsko ogrodje kvalifikacij
ETF	Evropska fundacija za usposabljanje
NOK	nacionalno ogrodje kvalifikacij
QDR	register nabora podatkov o kvalifikacijah
PIU	poklicno izobraževanje in usposabljanje

Priloge

Priloga I. Primeri kratkih opisov kvalifikacij, ki temeljijo na učnih izidih

Namen naslednjih „zglednih primerov“ kratkih opisov je zagotoviti praktično uporabo smernic in pojasniti, kako jih je mogoče izvajati. Temeljijo na resničnih nacionalnih opisih različnih držav, pripravljenih na podlagi smernic projektne skupine, ki so jih članice in člani skupine kolektivno prilagodili in revidirali, da bi jih bolje uskladili s priporočili smernic.

Kvalifikacija: klinični psiholog/klinična psihologinja

Klinični psiholog/klinična psihologinja (EOK/NOK 7) razvija in uporablja teorije, metode in tehnike znanstvene klinične psihologije pri spodbujanju zdravja, presejanju, psihološki diagnostiki in ocenjevanju zdravstvenih težav ter pri preprečevanju, usmerjanju in zdravljenju oseb, ki potrebujejo oskrbo ali podporo. S tem uporabnice in uporabniki zdravstvenega varstva že od samega začetka prejemajo podporo tako pri svojem razvoju kot pri optimizaciji funkcionalne neodvisnosti in dobrega počutja. Osnovni pogoj za opravljanje poklica je certifikat kliničnega psihologa/klinične psihologinje, kot je določeno v zakonu o poklicih na področju duševnega zdravja.

Klinični psiholog/klinična psihologinja je zmožen/zmožna:

- (a) pripraviti psihološko oceno;
- (b) izvajati ukrepe za lajšanje trpljenja ter spodbujanje zdravja in dobrega počutja posameznikov in posameznic, skupin in organizacij;
- (c) izvajati raziskave in oblikovati ugotovitve, ki prispevajo k strokovnemu znanju, in/ali ocenjevati učinkovitost različnih strokovnih dejavnosti;
- (d) vključiti raziskovalno in klinično strokovno znanje in izkušnje v usklajevanje z uporabniki oskrbe in njihovo okolje;
- (e) uporabljati znanstvena spoznanja in metode;
- (f) ravnati v skladu s poklicno etiko;
- (g) razvijati in vzdrževati profesionalen delovni odnos z uporabnikom ali uporabnico oskrbe;
- (h) poklic opravljati strokovno in družbeno odgovorno;
- (i) razvijati in ohranjati lastno strokovno znanje in izkušnje;
- (j) opraviti refleksijo in samooceno ter skrbeti zase;
- (k) komunicirati s strokovnjaki in strokovnjakinjami iz različnih disciplin.

Kvalifikacija: asistent/asistentka za informacijsko tehnologijo

Imetnik/imetnica kvalifikacije (EOK/NOK 4) je zmožen/zmožna zagotoviti nemoteno delovanje informacijskih sistemov in jih razvijati, prilagajati in/ali vzdrževati ter skrbeti za uporabnike in uporabnice. Ima praktična znanja iz računalniške znanosti, elektrotehnike in proizvodnega inženirstva.

Dela samostojno in/ali kot del ekipe v podjetjih, ki razvijajo in ponujajo izdelke in storitve informacijske in komunikacijske tehnologije, ali v organih in institucijah javnega sektorja.

To je začetno poklicno usposabljanje, ki poteka v šoli. Po želji se lahko pridobi kvalifikacija za vpis v visokošolsko izobraževanje.

Imetnik/imetnica kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- (a) analizirati, ocenjevati in optimizirati operativne procese, delovne postopke in okvirne pogoje glede uporabe informacijskih sistemov;
- (b) načrtovati delovne procese z uporabo tehničnih in organizacijskih pripomočkov;
- (c) razvijati in prilagajati aplikacijske programe za operativne procese;
- (d) analizirati, načrtovati, graditi, zagnati in omrežiti informacijske sisteme;
- (e) analizirati, graditi, programirati in zagnati sisteme za avtomatizacijo ter jih povezati z informacijskimi sistemi;
- (f) načrtovati, ustvarjati in vzdrževati podatkovne zbirke z uporabo ustreznih programskih jezikov in orodij za razvoj programske opreme;
- (g) zagotoviti oskrbo z energijo za informacijske sisteme in optimizirati porabo energije;
- (h) upoštevati industrijske in zakonodajne standarde in predpise ter uporabljati tehnična pravila in predpise;
- (i) spoštovati varnost podatkov, varstvo podatkov in avtorske pravice;
- (j) odgovorno oblikovati svoje delovno okolje in procese ter razmišljati o njih;
- (k) uporabljati standarde in smernice za zagotavljanje kakovosti procesov in izdelkov;
- (l) sodelovati in komunicirati v skupinah;
- (m) analizirati zahteve strank in jim svetovati tudi v angleščini;
- (n) pridobivati, pripravljati in predstavljati podatke in dokumente o dejavnosti v angleščini.

Kvalifikacija: betonska dela

Betoner/betonerka (EOK/NOK 4) je zmožen/zmožna načrtovati opaževanje, armirati in ulivati nove gradbene konstrukcije ter vzdrževati obstoječe stavbe. Imetnik/imetnica kvalifikacije lahko gradi domove, poslovne stavbe, bolnišnice, šole in jezove. Kvalifikacijo je mogoče pridobiti po štiriletnem dualnem usposabljanju v podjetju za usposabljanje in poklicni šoli. Kompetence je mogoče nadalje razširiti s terciarnim poklicnim izobraževanjem na ravni EOK 5.

Imetnik/imetnica kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- (a) delati samostojno in v skladu z informacijskimi modeli gradbenih objektov, risbami, opisi in montažnimi rešitvami;
- (b) oceniti stroške, porabo časa in vpliv dela na okolje;
- (c) opaževati konstrukcije in dele stavbe z uporabo tradicionalnih in sistemskih opažev;
- (d) armirati konstrukcije in dele stavbe v skladu z opisi za prekrivanje, sidranje in spajanje;
- (e) opisati delovne procese z uporabo montažnih in tradicionalnih metod;
- (f) ulivati različne konstrukcijske dele in tla ter oceniti posledice različnih tlakov pri ulitju;
- (g) razvrščati odpadke in ravnati z njimi v skladu z veljavnimi predpisi, ponovno uporabiti materiale in razmišljati o posledicah nepravilnega ravnanja;
- (h) upoštevati in uporabljati sisteme zagotavljanja kakovosti, opravljati delo v skladu z veljavnimi zahtevami za zdravje, okolje in varnost ter razmišljati o posledicah neupoštevanja zahtev;
- (i) oceniti tveganja v skladu z veljavnimi predpisi in izvesti analizo varnega dela;
- (j) delati v skladu s predpisi in sporazumi, ki urejajo delovne pogoje v poklicu, ter pojasniti dolžnosti in pravice delodajalca in delavca/delavke;
- (k) razmišljati o zahtevah in pričakovanjih, ki veljajo za enakopravno in vključujočo strokovno skupnost.

Priloga II. Glagoli

Dvourni in natančni glagoli: priročnik Cedefopa o učnih izidih¹⁵

Dvourni		Natančno	
znati razumeti uživati določiti ceniti	doumeti pomen seznaniti se verjeti zavedati se dojeti	razlikovati (med) razločevati sestavljati prilagoditi opredeliti rešiti	pisati navajati graditi primerjati našteti

Glagoli dejanja, pridobljeni iz nacionalnih kvalifikacij in drugega gradiva, zagotovljenega in analiziranega v okviru projektne skupine EOK-Europass za kratke opise učnih izidov¹⁶

Široki/splošni glagoli					
uporabiti	opraviti	končati	definirati	vzeti	zadovoljiti
delati	nastaviti	obravnavati	omogočiti	delovati	prevzeti
narediti	ohraniti	upoštevati	prinesti	storiti	ukvarjati se
ustvarjati	nadaljevati	postaviti	določiti	ravnati se (po)	
dati	napolniti	ukrepati	posedovati	pokazati	

Natančni glagoli					
uveljaviti	sprejeti	graditi	začeti	oblikovati	popraviti
preveriti	voditi	razrešiti	organizirati	izvrševati	oceniti
opredeliti	konfigurirati	odstraniti	dobiti	streči	naučiti se
pripraviti	prilagoditi	posvetovati se	samooceniti	izračunati	zapakirati
prikazati	optimizirati	zaključiti	reproducirati	nadomestiti	dostaviti
razviti	zbrati	najti	usmerjati	povzeti	opazovati
analizirati	obnoviti	vklopiti	demontirati	ustanoviti	ravnati
proizvajati	zagotoviti skladnost	šteti	spremljati	podpirati	preizkusiti
komunicirati	nadzirati	ločiti	uresničevati	posredovati	zakrpati
udeležiti se	izdelovati	dajati navodila	odgovoriti	razstaviti	poročati
Obdelati	sestati se	ponoviti	odpraviti	sodelovati	prodajati
načrtovati	prejeti	usmerjati	predvidevati	vrniti	poiskati

¹⁵ Cedefop (2022). *Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook – second edition*. Urad za publikacije Evropske unije.

¹⁶ Seznami vključujejo primere glagolov, ki se uporabljajo v opisnikih ravni NOK, in seznam glagolov dejanja iz [smernic za oblikovanje nacionalnih učnih načrtov na Norveškem](#), ki sta jih 26. junija 2018 odobrila ministrstvo za izobraževanje in raziskave ter parlament Samijev, revidirane pa so bile 10. oktobra 2018 v Oslu.

Natančni glagoli					
izvesti	prepoznati	izpostaviti	vgraditi	zagotoviti	izvajati
namestiti	formulirati	programirati	vpeljati	prenesti	standardizirati
spoštovati	dokončati	pojasniti	omejiti	obrazložiti	strukturirati
integrirati	posodobiti	pripraviti osnutek	preveriti stanje	utemeljiti	vstaviti
vzdrževati	dokumentirati	spodbujati	pomagati	pogajati se	izpolniti
opisati	razširjati	razmisliti	izpopolniti	vizualizirati	presoditi
nadzorovati	meriti	presoditi	zasnovati	primerjati	vzpostaviti
upravljati	brati	predlagati	kompilirati	odločiti	povezati
izbrati	sestavljati	kooperirati	umeriti	pooblastiti	skicirati
predstaviti	svetovati	odzvati se	izluščiti	nadalje ukrepati	izboljšati
zasledovati	zgraditi	prirediti	pisati	preučiti	deliti
predstaviti	hraniti	obvladovati	sanirati	zaznati	združiti
priskrbeti	usklajevati	obveščati	skrbeti (za)	prodajati	specificirati
preprečiti	zagnati	rešiti	pridobiti	razmontirati	izmenjati
ustvariti	ovrednotiti	raziskati	aplicirati	sintetizirati	nakazati
obdelati	organizirati	risati	strniti informacije	spremeniti	potrditi
umestiti	odločiti se (za)	usvojiti	participirati	prenoviti	utrditi
predložiti	vkjučiti	zavezati se	interpretirati	dodeliti	oskrbovati
oceniti stanje	validirati	odobriti	povezovati	preoblikovati	izpeljati
vključevati	mobilizirati	reorganizirati	zaščiti	razsoditi	konceptualizirati
voditi	iskati	naročiti	vnesti	doseči	kritizirati
kontrolirati	revidirati	predsedovati	raziskovati	diagnosticirati	predelati
eksperimentirati	preveriti veljavnost				

Primeri kombinacij glagolov z istim predmetom, ki lahko kažejo naraščajočo kompleksnost	
zasnovati in izvesti	hraniti in vzdrževati
izvajati in dokumentirati	upravljati in obdelovati
zagotoviti in dokumentirati	opredeliti in začeti
namestiti in konfigurirati	opredeliti in preprečiti
namestiti in preveriti	opredeliti in spremljati
sestaviti in namestiti	opredeliti in predlagati
organizirati in preveriti	zapakirati in dostaviti
zgraditi in preveriti	sestaviti in vstaviti
preveriti in zagotoviti skladnost	pripraviti, opredeliti in pojasniti
načrtovati in organizirati	načrtovati, pripraviti in izvesti
načrtovati in skicirati	uskladiti, pripraviti in skrbeti za
načrtovati in izvajati	spremljati, načrtovati in poročati
izmeriti in analizirati	razvijati, ustvarjati in podpirati
analizirati in upravljati	razviti, napisati in oceniti

Primeri kombinacij glagolov z istim predmetom, ki lahko kažejo naraščajočo kompleksnost	
analizirati in primerjati	izvesti, integrirati in preverjati
interpretirati in uporabiti	analizirati, odpraviti in vzdrževati
obveščati in svetovati	poiskati, analizirati in oceniti
svetovati in usmerjati	prikazati, integrirati in uporabiti
sodelovati in komunicirati	opredeliti, izbrati, analizirati
komunicirati in se pogajati	analizirati, oceniti in izboljšati
pripraviti in zaključiti	voditi, nadzirati in se odzvati
pripraviti in kompilirati	usklajevati, dajati navodila in prilagajati
zavezati se in organizirati	zgraditi, namestiti, obnoviti, vzdrževati in sanirati
proizvesti in predstaviti	vgraditi, sestaviti, razstaviti in demontirati
razviti in prilagoditi	

Priloga III. Kvalifikatorji (pridevniki in prislovi)

Primeri kvalifikatorjev, pridobljenih iz opisnikov ravni nacionalnih ogrodi kvalifikacij držav, ki temeljijo na EOK¹⁷

Primeri širokih ali splošnih kvalifikatorjev		
določen	ključen	ustrezen/ustrezno
relevanten	poseben/posebno	primeren/primerno
zelo	splošen/na splošno	uspešen/uspešno
različni	pravilen/pravilno	običajen/običajno
dober	učinkovit/učinkovito	pomemben/pomembno
obvezen	širok/široko	

Primer kvalifikatorjev (prislovov ali pridevnikov), ki so lahko v pomoč pri izražanju ravni kompleksnosti		
osnoven	napreden	dokončan/zaključen/popolnoma
znan	srednje	kompleksen/zapleten
preprost	samostojen/samostojno	inovativen/ inovativno
ponavljajoč se	ustvarjalen/ustvarjalno	vodilni/vodstveni
strukturiran	neodvisen/neodvisno	izviren/izvirno
opredeljen	specializiran/specialističen	bistven
rutinski	nov	odgovoren/odgovorno
temeljen	kritičen/kritično	strateški/strateško
dodeljen	celovito	nepredvidljiv/nepredvideno
integriran	izreden	konceptualen/konceptualno
nespecializiran	nepredvidljiv	predvidljiv/predvidljivo
omejen	poglobljen	delno/delen/deloma
dnevno/vsakodnevno/vsak dan	vnaprej določen/predviden	prefinjen

¹⁷ Opisniki ravni NOK, objavljeni v angleščini, so na voljo v Cedefop (2018). *Analysis and overview of NQF level descriptors in European countries*. Urad za publikacije Evropske unije. Za okrožja, ki so po letu 2016 predložila posodobljena poročila o umeščanju, je bilo uporabljeno posodobljeno poročilo o umeščanju.

Priloga IV. Evropsko ogrodje kvalifikacij: opisniki ravni¹⁸

	Znanje	Spretnosti	Odgovornost in samostojnost	
	V okviru EOK je znanje opisano kot teoretično in/ali podatkovno.	V okviru EOK so spretnosti opisane kot kognitivne (vključujejo logično, intuitivno in ustvarjalno mišljenje) in praktične (vključujejo ročne spretnosti in uporabo metod, gradiv, orodij in instrumentov).	V okviru EOK sta odgovornost in samostojnost opisani kot sposobnost osebe, da znanje in spretnosti uporablja samostojno in odgovorno.	
Raven 1	Osnovno splošno znanje	Osnovne spretnosti, potrebne za izvedbo preprostih nalog	Delo ali študij pod neposrednim nadzorom v strukturiranem okviru	Raven 1
Raven 2	Osnovno podatkovno znanje s področja dela ali študija	Osnovne kognitivne in praktične spretnosti, potrebne za uporabo ustreznih informacij za izvedbo nalog in reševanje rutinskih problemov z uporabo preprostih pravil in orodij	Delo ali študij pod nadzorom in delno samostojno	Raven 2
Raven 3	Poznavanje dejstev, načel, postopkov in splošnih pojmov s področja dela ali študija	Nabor kognitivnih in praktičnih spretnosti, potrebnih za dokončanje nalog in reševanje problemov z izbiro in uporabo osnovnih metod, orodij, gradiv in informacij	Prevzem odgovornosti za dokončanje nalog pri delu ali študiju; med reševanjem problemov prilagajanje lastnega vedenja okoliščinam	Raven 3
Raven 4	Podatkovno in teoretično znanje v širšem okviru na področju dela ali študija	Nabor kognitivnih in praktičnih spretnosti, potrebnih za pripravo rešitev specifičnega problema na področju dela ali študija	Samostojno delovanje v okviru smernic na področju dela ali študija, ki so navadno predvidljive, vendar se lahko spremenijo; nadzor rutinskega dela drugih, prevzem delne odgovornosti za ocenjevanje in izboljšanje delovnih ali študijskih dejavnosti	Raven 4
Raven 5	Celotno, specializirano, podatkovno in	Celoten nabor kognitivnih in praktičnih spretnosti, potrebnih za pripravo	Vodenje in nadzor v okviru delovnih ali študijskih dejavnosti, pri	Raven 5

¹⁸ Vsaka od teh osmih ravni je opredeljena z nizom opisnikov, ki navajajo učne izide glede na kvalifikacije na navedeni ravni v katerem koli sistemu kvalifikacij. Učni izidi so trditve o tem, kaj oseba zna, razume in lahko naredi ob zaključku učnega procesa, opredeljeni pa so v smislu znanja, spretnosti ter odgovornosti in samostojnosti. Vir: priporočilo o EOK iz leta 2017.

	Znanje	Spretnosti	Odgovornost in samostojnost	
	teoretično znanje na področju dela ali študija in zavedanje o mejah tega znanja	ustvarjalnih rešitev abstraktnih problemov	katerih spremembe niso predvidljive; pregled in razvijanje svojega delovanja in delovanja drugih	
Raven 6	Poglobljeno znanje s področja dela ali študija, skupaj s kritičnim razumevanjem teorij in načel	Zahtevnejše spretnosti, ki dokazujejo obvladanje in inovativnost, potrebne za reševanje kompleksnih in nepredvidljivih problemov na specializiranem področju dela ali študija	Vodenje kompleksnih tehničnih ali strokovnih dejavnosti ali projektov, prevzemanje odgovornosti za sprejemanje odločitev v nepredvidljivem delovnem ali študijskem okolju; prevzemanje odgovornosti za vodenje strokovnega razvoja posameznikov ali skupin	Raven 6
Raven 7	Zelo specializirano znanje, ki vključuje najnovejša spoznanja s področja dela ali študija, kot podlaga za izvirna dognanja in/ali raziskave Kritično zavedanje o vprašanih znanja z določenega področja in na stičiščih med posameznimi področji	Specializirane spretnosti za reševanje problemov, potrebne pri raziskavah in/ali inovacijah za razvoj novega znanja in postopkov ter za povezovanje znanja z različnih področij	Upravljanje in preoblikovanje okvirov dela ali študija, ki so kompleksni, nepredvidljivi in se jih je treba lotevati z novimi strategijami; prevzemanje odgovornosti za prispevanje k strokovnemu znanju in praksi in/ali za pregled strateškega delovanja delovnih skupin	Raven 7
Raven 8	Najbolj izpopolnjeno znanje na področju dela ali študija in na stičiščih med posameznimi področji	Najzahtevnejše spretnosti in tehnike, vključno s sintezo in vrednotenjem, potrebne za reševanje kritičnih problemov pri raziskavah in/ali inovacijah ter za razširitev in ponovno opredelitev obstoječega znanja ali poklicnih praks	Izkazovanje znatne avtoritete, inovativnosti, samostojnosti, znanstvene in poklicne integritete ter trajne zavezanosti razvijanju novih zamisli ali procesov na vodilnih področjih dela ali študija, vključno z raziskavami	Raven 8
Ogrodje kvalifikacij za evropski visokošolski prostor zagotavlja opisnike za tri cikle, o katerih so se dogovorili ministri in ministrice za visoko šolstvo na zasedanju v Bergnu maja 2005 v okviru bolonjskega procesa. Opisnik za posamezni cikel ponuja splošno izjavo o tipičnih pričakovanjih glede dosežkov in sposobnosti, povezanih s kvalifikacijami, ki pomenijo zaključek navedenega cikla. Opisnik za kratki cikel, ki ga je oblikovala skupna pobuda za kakovost kot del bolonjskega procesa (ki je lahko v okviru prvega cikla ali povezan z njim), ustreza učnim izidom za raven 5 EOK. Opisnik za prvi cikel ustreza učnim izidom za raven 6 EOK. Opisnik za drugi cikel ustreza učnim izidom za raven 7 EOK. Opisnik za tretji cikel ustreza učnim izidom za raven 8 EOK.				

Vir: [Priporočilo o EOK iz leta 2017 – opisniki ravni](#).

Priloga V. Dodatni viri in povezave

(Naslovi URL so bili obiskani 10. aprila 2024.)

- Smernice je treba uporabiti za pripravo kratkih opisov [kvalifikacij, ki bodo objavljene na portalu Europass](#).
- Objava kvalifikacij in priložnosti za učenje v Europassu poteka prek [registra nabora podatkov o kvalifikacijah](#).
- Podatke, objavljene v registru nabora podatkov o kvalifikacijah, je treba objaviti z uporabo [evropskega učnega modela](#).
- Evropski priročnik Cedefopa o opredeljevanju, pisanju in uporabi učnih izidov, prva izdaja, 2017,¹⁹ in [druga izdaja, 2022](#),²⁰ vključuje splošna pravila o uporabi učnih izidov; v različici iz leta 2022 je tudi obsežen seznam mednarodnih in nacionalnih virov (smernice in raziskovalno gradivo), ki podpirajo opredeljevanje, pisanje in uporabo učnih izidov v različnih okvirih (ocenjevanje, učni načrti, kvalifikacije itd.).
- [Priporočilo o evropskem ogrodju kvalifikacij \(EOK\) iz leta 2017](#). Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2017 o evropskem ogrodju kvalifikacij za vseživljenjsko učenje in razveljavitvi Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o uvedbi evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje.
- Publikacija Cedefopa (2018) o [analizi in pregledu opisnikov ravni NOK v evropskih državah](#) vključuje opisnike ravni NOK.
- Evropska komisija (2017). [ESCO – evropska klasifikacija spretnosti, kompetenc, kvalifikacij in poklicev](#).
- Združene države Amerike. Ministrstvo za delo. [Informacijska mreža poklicev O'Net](#).
- [Okvir ključnih kompetenc](#). Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. Svet Evropske unije (2018).
- [Okvir podjetniških kompetenc \(EntreComp\)](#). Evropska komisija in Skupno raziskovalno središče (2016).
- [Okvir digitalnih kompetenc za državljane \(DigComp 2.2\)](#). Evropska komisija in Skupno raziskovalno središče (2022).

¹⁹ Cedefop (2017). [Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook](#). Urad za publikacije Evropske unije.

²⁰ Cedefop (2022). [Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook – second edition](#). Urad za publikacije Evropske unije.

- [*Reference framework of competences for democratic culture \(RFCDC\)*](#). Svet Evropske unije (2013).
- [*European inventory of National qualifications framework \(NQFs\)*](#). Cedefop (2022).
- Dodatne informacije o NOK na nacionalni ravni so na voljo na spletišču in v podatkovnih zbirkah NOK. [Za vsako državo so na voljo povezave do spletišč in podatkovnih zbirk ter kontaktni podatki koordinacijskih točk NOK.](#)

Povzetek

V smernicah so predstavljena skupna načela za pripravo kratkih opisov kvalifikacij, ki temeljijo na učnih izidih. Ti so ključni za zbirke podatkov in registre kvalifikacij.

Ta pobuda je del širšega evropskega prizadevanja za povečanje preglednosti kvalifikacij med državami, olajšanje mobilnosti in podpiranje vseživljenjskega učenja.

Zaradi znatnega napredka na področju nacionalnih ogrodij kvalifikacij (NOK) in uporabe učnih izidov v Evropi sta se razumevanje in prenosljivost kvalifikacij izboljšala. Oblikovanje kratkih opisov kvalifikacij in njihovih učnih izidov dosledno povečuje preglednost in primerljivost ter omogoča njihovo razpoložljivost in uporabo v digitalnih okoljih.

Kratki opisi učencem, delodajalcem, izvajalcem izobraževanja in usposabljanja ter drugim zagotavljajo hiter dostop do informacij o učnih izidih, ki dopolnjujejo popolne nacionalne opise.

Publikacija ponuja priporočila o oblikovnih vidikih (dolžina, oblika) in vsebini (obseg, kompleksnost, kontekst) teh opisov. Vključuje tudi praktične vire, kot so sezname glagolov dejanja in kvalifikatorjev, ki pomagajo jasno opisati učne izide kvalifikacij.

EVROPSKE SMERNICE ZA OBLIKOVANJE IN PISANJE KRATKIH OPISOV KVALIFI- KACIJ, KI TEMELJIJO NA UČNIH IZIDIH

V smernicah so predstavljena skupna načela za pripravo kratkih opisov kvalifikacij, ki temeljijo na učnih izidih. Ti so ključni za zbirke podatkov in registre kvalifikacij.

Ta pobuda je del širšega evropskega prizadevanja za povečanje preglednosti kvalifikacij med državami, olajšanje mobilnosti in podpiranje vseživljenjskega učenja.

Zaradi znatnega napredka na področju nacionalnih ogrodij kvalifikacij (NOK) in uporabe učnih izidov v Evropi sta se razumevanje in prenosljivost kvalifikacij izboljšala. Oblikovanje kratkih opisov kvalifikacij in njihovih učnih izidov dosledno povečuje preglednost in primerljivost ter omogoča njihovo razpoložljivost in uporabo v digitalnih okoljih.

Kratki opisi učencem, delodajalcem, izvajalcem izobraževanja in usposabljanja ter drugim zagotavljajo hiter dostop do informacij o učnih izidih, ki dopolnjujejo popolne nacionalne opise.

Publikacija ponuja priporočila o oblikovnih vidikih (dolžina, oblika) in vsebini (obseg, kompleksnost, kontekst) teh opisov. Vključuje tudi praktične vire, kot so sezname glagolov dejanja in kvalifikatorjev, ki pomagajo jasno opisati učne izide kvalifikacij.

CEDEFOP

Evropski center za razvoj poklicnega
usposabljanja

Europe 123, Solun (Pylaia), GRČIJA

Pošta: Cedefop service post, 570 01 Themi, GRČIJA

Tel. +30 2310490111, Faks +30 2310490020

E-pošta: info@cedefop.europa.eu

www.cedefop.europa.eu

Urad za publikacije
Evropske unije

Pravo | Podatki | Publikacije